

JACK THE RIPPER

De Whitechapel-moorden ontrafeld

STEVEN DE RYCKE

Copyright © 2025 Steven De Rycke

Vormgeving en lay-out: Steven De Rycke

Ontwerp cover: www.bravenewbooks.nl

De auteur heeft ernaar gestreefd om de inhoud zo zorgvuldig en accuraat mogelijk samen te stellen. Hij aanvaardt echter geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of interpretaties die uit het gebruik van dit boek voortvloeien.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Citeren is toegestaan voor recensies, studies en andere wetenschappelijke doeleinden, mits duidelijke bronvermelding.

Over de auteur

Steven De Rycke (°1975) is officier bij de Federale Politie en heeft een uitgesproken interesse in geschiedenis, criminologie en forensische wetenschappen. Hij verdiepte zich jarenlang in het dossier van Jack the Ripper en bestudeerde literatuur over de zaak, medische verslagen en onderzoeksrapporten. In dit boek biedt hij een heldere en toegankelijke kijk op één van de meest tot de verbeelding sprekende moordzaken uit de geschiedenis. Als je daarmee klaar bent stuur ik je de voorkant. Dan stuur ik je een sjabloon waarop je je baseert om een definitieve afdrukbare pdf te maken met voorkant, achterkant en rug op basis van de twee afbeeldingen die ik je ga doorsturen.

INHOUD

Inleiding	5
Hoofdstuk 1: Whitechapel en het East End van Londen in de late negentiende eeuw	12
Hoofdstuk 2: Forensisch onderzoek in het laat Victoriaans tijdperk	26
Hoofdstuk 3: De officiële slachtoffers – de canonieke vijf	38
❖ Mary Ann Nichols	42
❖ Annie Chapman	52
❖ Elizabeth Stride	63
❖ Catherine Eddowes	74
❖ Mary Jane Kelly	90
Hoofdstuk 4: Andere mogelijke slachtoffers	110
Hoofdstuk 5: De onderzoekers en politiefunctionarissen	137
Hoofdstuk 6: De Ripper-brieven	160
Hoofdstuk 7: De voornaamste verdachten	192
Hoofdstuk 8: Andere theorieën	246
Epiloog	274
Dankwoord	294
Bibliografie en bronnen	296

INLEIDING

Al meer dan 135 jaar houden verschillende theorieën en uiteenlopende meningen over de identiteit van de Whitechapel-moordenaar de wereld in de ban. Hoewel er de laatste jaren steeds vaker theorieën opduiken waarin wordt beweerd dat zijn ware identiteit bekend zou zijn, ontbreekt er tot op vandaag elk sluitend bewijs. Niemand heeft ooit met zekerheid de identiteit kunnen bevestigen van één van de meest beruchte seriemoordenaars die ooit heeft rondgelopen: Jack the Ripper. Net zoals bij de Zodiac Killer – een onbekende seriemoordenaar die in de jaren zestig actief was in de Verenigde Staten en berucht werd door zijn gecodeerde brieven aan de pers – is de dader nooit geïdentificeerd, en nergens is er een betrouwbaar verslag waarin iemand onomwonden beweert te weten wie de man was die het East End van Londen in de tweede helft van 1888, midden in het Victoriaanse tijdperk, in zijn greep hield.

Jack the Ripper was zeker niet de eerste echte seriemoordenaar. Toch blijft de fascinatie rond zijn figuur uitzonderlijk groot. Waarom bestaan er dan zoveel theorieën? En waarom is er zoveel over hem geschreven? De verklaring ligt wellicht in het feit dat er heel veel speculatie, mysterie en mythe rond hem bestaat (denk maar aan het klassieke beeld van hem met lange mantel, dokterstas en hoge hoed) maar ook dat het één van de eerste seriemoordenaars was waarrond er zoveel media-aandacht bestond en deze media van toen ook een zeer belangrijke rol speelde in het onderzoek en het gedachtengoed dat toen leefde. Of de media daar een al dan niet goede of positieve rol in speelde, is maar de vraag.

Jack the Ripper wordt ook beschouwd als één van de beruchtste seriemoordenaars ooit, ook al zijn er moordenaars bekend die veel meer slachtoffers maakten dan de vijf waarvoor hij officieel verantwoordelijk wordt geacht. Denk maar aan Henry Lee Lucas – een Amerikaanse

seriemoordenaar die in de jaren zeventig en tachtig actief was, en die samen met zijn kompaan Ottis Toole verantwoordelijk werd geacht voor honderden moorden. Een andere beruchte seriemoordenaar, Ted Bundy, was actief in de jaren zeventig in verschillende Amerikaanse staten. Hij werd veroordeeld voor de moord op 30 vrouwen, maar het werkelijke aantal slachtoffers ligt waarschijnlijk hoger.

Een andere reden waarom Jack the Ripper zo berucht is, is omwille van de gruwel waarmee de slachtoffers werden verminkt. Vooral de moord op Mary Jane Kelly is tot op heden nog steeds één van de gruwelijkste moorden die er sinds mensengeheugenis werd gepleegd. De manier waarop zij werd verminkt kan alleen maar zijn ontsproten uit een ziekelijke geest. Daarover later meer.

Na de laatste moord die officieel aan de Ripper wordt toegeschreven – die op Mary Jane Kelly, op 9 november 1888 in Miller’s Court – namen de speculaties, die tijdens het onderzoek al volop aanwezig waren, alleen maar toe. Er ontstonden talloze theorieën, waarvan de ene al meer steek hield dan de andere. Nooit eerder was er zoveel mysterie rond een seriemoordenaar. En zoals dat vaak gaat met onbekende daders, ontstaat al snel een voedingsbodem voor de meest absurde veronderstellingen.

Het beeld dat veel mensen hebben van Jack the Ripper is dat van een mysterieuze figuur, gekleed als een heer, met een lange donkere jas, hoge hoed en een tas vol messen en chirurgisch materiaal. Het decor: nauwe steegjes, mistige straten verlicht door gaslantaarns, koetsen die door de nacht rijden, grote gezinnen die één brood moeten delen, prostituees die hun lichaam verkopen om te overleven en agenten – de typische 'bobbies' – die met hun fluitje met typisch en herkenbaar geluid, zoals ook werd gebruikt in de Eerste Wereldoorlog bij het “*over the top*”¹ gaan, de buurt en collega's alarmeren na een nieuwe lugubere vondst. Maar dat beeld is vaak ingegeven door fantasie of door wat men wil geloven, en komt lang niet altijd overeen met de feiten.

¹ Dit was een typerend bevel tijdens de Eerste Wereldoorlog, waarbij soldaten — vaak op fluitsignaal van hun officier — uit de veiligheid van de loopgraven moesten klimmen (dus “*over the top*”) en te voet, vaak in formatie, het niemandsland inliepen richting de vijandelijke linies.

Afhankelijk van de theorie verandert ook het beeld van de dader: van gestoorde arts tot afgewezen minnaar, van wraakzuchtige vader tot ontspoorde prins of sadistische toneelspeler. En dat is slechts het topje

van de ijsberg. Er zijn theorieën waarin Jack the Ripper een vrouw zou zijn geweest, of zich als vrouw verkleedde om gemakkelijker in contact te komen met zijn slachtoffers. Sommige auteurs stellen zelfs dat Jack the Ripper nooit heeft bestaan, maar het verzinsel was van meerdere personen die een samenzwering beraamden. Anderen geloven dan weer dat de moorden stopten omdat de Ripper naar de Verenigde Staten verhuisde. Het is duidelijk: de ware identiteit van Jack the Ripper zal wellicht altijd onderwerp van discussie blijven, en net dat feit houdt het mysterie levend.

Net zoals bij het monster van Loch Ness hopen velen stiekem dat het mysterie nooit opgelost raakt, omdat het ruimte laat voor speculatie, debat en nieuwsgierigheid – en, eerlijk is eerlijk, de 'Ripper-business' levend houdt. En daarmee bedoelen we niet alleen de overvloed aan literatuur, maar ook op de rol van de media, toen al. Want al tijdens de moorden speelde de pers een hoofdrol in het voeden van de angst en het uitvergrooten van het mysterie. Ze gebruikte de Whitechapel-moorden om het publiek, de arme bevolking in het bijzonder, die de armoede en ongelijkheid beu waren, op te zetten tegen de overheid en de politie, die als verlengstuk van de macht werd gezien.

De pers genoot ervan om de politie, en in het bijzonder Scotland Yard, op het verkeerde spoor te zetten. Daarnaast stroomden er brieven binnen van mensen die beweerden de moorden te hebben gepleegd. Honderden brieven bereikten de politie, de ene nog absurder dan de andere. Het merendeel bleek achteraf nep te zijn. Velen stuurden brieven gewoon voor hun eigen morbide plezier; sommigen waren afkomstig van journalisten die het verhaal verder wilden voeden. Om die reden benader ik getuigenissen en zogezegde bekentenissen steeds met een gezonde dosis scepsis.

De invloed van de pers op het Ripper-dossier was enorm. De publieke opinie werd enigszins gemanipuleerd en begon meer en meer te lijken op een vorm van demagogie met de pers als instrument tot het vormen van een publieke opinie. Het was immers een tijd van grote sociale druk. In het hoofdstuk "Whitechapel en het East End van Londen in

de late 19e eeuw" kom ik daar uitgebreid op terug. Het is belangrijk dat de lezer van dit boek een goed beeld krijgt van de sociale context en

levensomstandigheden in die tijd, want die zijn van essentieel belang om het verhaal van Jack the Ripper te begrijpen. Enkel dan kan men vatten waarom sommige theorieën geloofwaardiger overkomen dan andere, en hoe de media de loop van het onderzoek heeft beïnvloed. Ook de beperkte middelen en onderzoekstechnieken van het Victoriaanse tijdperk komen aan bod. In onze huidige tijd, met alle moderne forensische technieken, zou de Ripper waarschijnlijk allicht nooit weggekomen zijn met zijn vreselijke daden.

Wie denkt dat dit boek het mysterie zal oplossen, komt bedrogen uit. Ik beweer nergens met zekerheid te weten wie Jack the Ripper was. Toch heb ik, doorheen de jaren waarin deze zaak me bleef fascineren, mijn eigen visie hierover ontwikkeld. Ik heb mijn persoonlijke meest plausibele verdachte, als ik het zo mag noemen, en ook mijn eigen theorieën, gevormd op basis van jarenlang lezen, bestuderen, nadenken en afwegen. Mijn mening is doorheen de jaren vaak veranderd, onder invloed van nieuwe inzichten of documentatie, maar dat betekent niet dat ik mijn huidige conclusies niet ernstig neem.

Ik schrijf dit boek omdat ik een toegankelijke introductie wil geven aan wie nog niets of weinig weet over Jack the Ripper. Ik beschouw mezelf niet als een professioneel 'ripperoloog', maar de figuur van Jack the Ripper houdt me in de ban sinds 1988, toen ik voor het eerst een miniserie over Jack the Ripper zag waarin de bekende Britse acteur Michael Caine de hoofdrol speelde. Deze miniserie werd uitgebracht n.a.v. de honderdjarige herdenking van de gebeurtenissen. Sindsdien heeft het onderwerp me niet meer losgelaten. Hoewel ik mezelf geen criminologisch expert noem, durf ik wel te stellen dat ik weet waarover ik praat, en dat ik mijn kennis op een duidelijke manier kan doorgeven aan anderen. Die kennis is natuurlijk beperkt tot wat ik tot op heden heb ontdekt en geconcludeerd, en ze blijft evolueren.

Zoals gezegd is dit boek een introductie. Maar ik geloof ook dat mijn huidige visie op de mogelijke identiteit van Jack the Ripper een waardevolle en voldoende onderbouwde is, al blijft het probleem van de Ripper-theorieën dat ze zelden op harde bewijzen gebaseerd zijn en

het vaak speculaties blijven. Het is immers niet zo moeilijk om eerst een potentiële verdachte uit te kiezen en de feiten “te laten kloppen” om je gelijk en je theorie te “bewijzen”.

In het Victoriaanse tijdperk beschikte men niet over de middelen waarover men nu beschikt. Zoveel is duidelijk. Forensisch onderzoek stond in zijn kinderschoenen. Van vingerafdrukken tot DNA-analyse: het bestond amper of helemaal niet. Onderzoeksmethoden waren vaak twijfelachtig en gebaseerd op geruchten of beloningen. Zoals we soms ook in oude westerns zien, loofde men ook in het late Victoriaanse tijdperk heel vaak geld uit voor wie met waardevolle tips kwam. Ook in het geval van de Ripper doken plots talloze getuigen op die hun armoede hoopten te ontvluchten met een aantrekkelijke premie.

Een echte expert, criminoloog of historicus die zich jaren heeft verdiept in deze zaak zal wellicht niets nieuws lezen in mijn boek. Dat besef ik. Maar ik hoop stiekem dat mijn invalshoek misschien toch iets in beweging zet. Misschien doet het zelfs een expert twijfelen aan eerdere conclusies. Wie weet?

De afgelopen jaren zijn er veel nieuwe theorieën en (al dan niet betrouwbare) bewijzen opgedoken. De forensische wetenschap maakte een enorme sprong, om maar te zwijgen van de impact van AI en daardoor kunnen sommige pistes nu veel grondiger onderzocht worden. Toch ben ik de mening toegedaan dat het moeilijk is om die methodes toe te passen op een zaak van meer dan 125 jaar oud.

Ik hoop dat dit boek de lezer helpt om de gebeurtenissen rond de Jack the Ripper-moorden beter te leren kennen, en om zelf tot een gefundeerde mening te komen. Of de lezer mijn conclusies deelt, weet ik wellicht nooit. Ik ben echter wel benieuwd naar zijn of haar feedback hierover. Maar ik deel mijn inzichten gebaseerd op alles wat ik tot nu toe heb gelezen, bestudeerd, onderzocht en geleerd. Ik baseer me daarbij op betrouwbare bronnen, op historisch werk en internetonderzoek – niet op films, hoe goed gemaakt ze soms ook zijn. Want fictie mag boeiend zijn, ik hou me liever aan de feiten.

Wie was Jack the Ripper (zonder een naam te noemen)? Waar komt die naam vandaan? Waarom is hij zo berucht geworden? Welke theorieën over zijn identiteit bestaan er? En waarom geloof ik wat ik geloof? Op die vragen hoop ik in dit boek een antwoord te geven.

Dit boek is opgebouwd in acht hoofdstukken. Eerst geef ik een beeld van het leven in het (late) Victoriaanse tijdperk, vervolgens over het

forensisch onderzoek en de manier waarop deze werd uitgevoerd in dezelfde periode. Daarna behandel ik de feiten in chronologische volgorde, eventueel aangevuld met mijn persoonlijke bedenkingen. Ik geef een overzicht van de slachtoffers die officieel als 'Ripper victims' gelden – de zogenaamde 'canonieke vijf' – maar ook van andere moorden die mogelijk met de zaak te maken hebben. Vervolgens behandel ik de belangrijkste verdachten en theorieën, de betrokken politieambtenaren, het onderzoek en de brieven die aan de Ripper werden toegeschreven. Helemaal op het einde slot sluit ik af met mijn persoonlijke conclusies.

Tot besluit van deze inleiding wil ik zeggen dat het voor mij een eer is mijn kennis – of beter gezegd: mijn ervaring – te mogen delen met de lezer. Als ik er op deze manier in slaag iemand te boeien met het verhaal van Jack the Ripper, dan is mijn doel bereikt. Daarom beschouw ik dit boek niet als een wetenschappelijke studie of onderzoekswerk. Mijn mening is niet per se de juiste. Het is niet mijn bedoeling om de lezer van mijn gelijk te overtuigen, maar om hem of haar te doen nadenken over de redeneringen achter mijn conclusies. Zeker voor wie wel eens van Jack the Ripper heeft gehoord, maar het verhaal nog niet echt kent, hoop ik dat dit boek een waardevolle kennismaking kan zijn. Vandaar dan ook de titel: *“Jack The Ripper- De Whitechapel-moorden ontrafeld”*.

HOOFDSTUK I

WHITECHAPEL EN HET EAST END VAN LONDEN IN DE LATE NEGENTIENDE EEUW

Wie de zaak rond Jack the Ripper beter wil begrijpen, moet eerst het Whitechapel van de tijd waarin hij leefde begrijpen. Om deze reden neem ik jullie mee naar het Londen van het late Victoriaanse tijdperk. In 1888 vormde het East End van Londen, en in het bijzonder de wijk Whitechapel, het decor van een van de meest beruchte moordzaken uit de moderne geschiedenis. Dit district, gelegen net ten oosten van de rijkere City of London, was een gebied van schrijnende sociale ellende, overbevolking en ongelijkheid. Terwijl het hart van het Britse Rijk floreerde in pracht en praal, leefden duizenden mensen op amper enkele kilometers daarvan in een toestand van structurele armoede, chronische werkloosheid en permanente onzekerheid. De omstandigheden waarin zij leefden, vormden de ideale voedingsbodem voor angst, geweld en wantrouwen – en voor het ontstaan van de figuur die de naam Jack the Ripper zou krijgen.

De koninklijke familie

In 1888 was koningin Victoria al 51 jaar op de troon. Groot-Brittannië stond aan het hoofd van het grootste rijk ter wereld, maar de kloof tussen rijk en arm was enorm. Terwijl het hof zich in weelde baadde, leefden duizenden Londenaren in ellende.

De koninklijke familie bemoeide zich nauwelijks met de problemen in het East End. Whitechapel lag op slechts enkele kilometers van Buckingham Palace, maar de afstand in beleving en prioriteit was onoverbrugbaar. Nochtans volgde koningin Victoria (1819–1901) de Ripper-moorden met grote bezorgdheid en toonde zij zich bijzonder verontwaardigd over de erbarmelijke leefomstandigheden in het East End. Ze pleitte bij haar ministers onder meer voor de sluiting van de meest beruchte *lodging houses* of opvanghuizen die ze als broeinesten van misdaad en zedeloosheid beschouwde. Haar betrokkenheid kreeg echter een nare twist toen geruchten opdoken dat haar kleinzoon, prins Albert Victor, hertog van Clarence als mogelijke verdachte werd genoemd in het Ripper-dossier (zie ook Hoofdstuk 7: De voornaamste verdachten). In 1888 schreef Victoria ook brieven aan haar regering met dringende oproepen tot meer daadkracht, betere politieaanpak en structurele hervormingen in de achtergestelde wijken van Londen. Haar inmenging, hoewel beperkt, toonde dat de moorden tot in de hoogste kringen van het rijk werden gevoeld.

Levensomstandigheden

Whitechapel kende één van de hoogste bevolkingsdichtheden van Europa. In sommige straten leefden meer dan driehonderd mensen op één *acre*². Hele gezinnen deelden één kamer, vaak zonder ramen, stromend water of riolering. De wijk was een magneet voor immigranten, met name Ierse arbeiders en Joodse vluchtelingen uit Oost-Europa, wat leidde tot spanning, sociale fragmentatie en overbelasting van de al zwakke infrastructuur.

De levensstandaard was extreem laag. Vuilnis, slachtafval en menselijke uitwerpselen lagen letterlijk op straat. Woningbouw was onveilig en ongezond; veel huizen waren nauwelijks meer dan vervallen krotwoningen zonder enige vorm van comfort. Een arbeider verdiende gemiddeld vijftien tot twintig *shilling*³ per week – onvoldoende om een gezin te onderhouden. Vrouwen, ouderen en ongeschoolde arbeiders verdienden vaak nog minder. Het loon volstond amper voor huur en voedsel. Velen vulden hun inkomen aan met straatverkoop, als voddenraper of met naaiwerk. Wie zonder werk viel, had slechts twee

² 1 acre komt overeen met ongeveer 0,405 hectare of 4046,86 vierkante mete

³ 1 shilling in 1888 ≈ 7,50 à 8,00 euro in 2024.

keuzes: de bedelstaf of het werkhuis. Dat laatste bood onderdak en voedsel, maar was gelijk aan een gevangenisregime waarin arbeid en vernedering centraal stonden.

Eén op de drie kinderen haalde zijn of haar vijfde levensjaar niet. Epidemieën tierden welig. Slechte voeding, vuile waterbronnen en

gebrek aan medische zorg maakten Whitechapel tot één van de ongezondste plekken van het land. Wie geen geld had voor een dokter of medische zorg stierf gewoon thuis, in stilte en zonder enig officieel toezicht. In 1888 was kindersterfte in het East End van Londen een schrijnend en alledaags gegeven. De oorzaken waren talrijk en vaak met elkaar verweven: overbevolkte en slecht verluchte woningen, vervuild drinkwater, ontoereikende hygiëne, en een gebrek aan medische zorg voor de armste lagen van de bevolking. Veel gezinnen woonden in vochtige kamers zonder ramen of riolering, waardoor infectieziekten zoals mazelen, roodvonk, kinkhoest, difterie en tuberculose zich razendsnel konden verspreiden. Baby's en jonge kinderen waren bijzonder kwetsbaar voor diarree, longontsteking en ondervoeding, wat leidde tot een opvallend hoog aantal sterfgevallen in de eerste levensjaren. Medische hulp was vaak onbetaalbaar en ziekenhuizen lagen ver buiten bereik voor de meeste arbeidersgezinnen. Bovendien heerste er wantrouwen tegenover officiële instanties, waardoor velen hun zieke kinderen pas in allerlaatste instantie hulp zochten. Kindersterfte werd niet alleen als tragisch, maar vaak ook als onvermijdelijk beschouwd binnen arme wijken zoals Whitechapel — een harde realiteit die diepe sporen naliet in de samenleving van laat-Victoriaans Londen.

Voor velen betekende overleven dag na dag zoeken naar slaapplek en voedsel. Goedkope opvanghuizen, zogenaamde *lodging houses* of *doss houses*, boden voor enkele pence een bed of zelfs enkel een houten bank met een touw.

Oprangtehuizen

Deze zogenaamde (*common*) *lodging houses* in Londen ontstonden eind 18e eeuw, maar kenden hun echte opmars in de 19e eeuw, toen de stad geconfronteerd werd met een ongeziene groei van de bevolking. Door de industriële revolutie trokken duizenden arbeiders, landverhuizers en

mensen in armoede naar de hoofdstad op zoek naar werk en een beter leven. In een poging om de situatie onder controle te krijgen, werd in 1851 de *Common Lodging Houses Act* ingevoerd. Deze gaf de politie in Londen de bevoegdheid om lodging houses te registreren en te controleren. Er kwamen regels rond ventilatie, beddengoed en het gescheiden houden van mannen en vrouwen. Maar toezicht bleef zwak,

en veel uitbaters — vaak zelf met een crimineel verleden — omzeilden de regels of sloten de ogen voor wat er in hun panden gebeurde.

Sommige van de slachtoffers van Jack the Ripper verbleven in dergelijke huizen. De omstandigheden waren erbarmelijk, maar het alternatief – slapen op straat – was erger. De *common lodging houses* stonden onder politiecontrole, moesten een vergunning hebben, het beddengoed wekelijks verschonen, waren dagelijks geopend en mannen en vrouwen moesten gescheiden blijven, tenzij getrouwd. In de praktijk werd hier vaak van afgeweken, vooral wanneer de uitbaters, vaak ex-gedetineerden of op het randje van de wet opererend, hun inkomsten wilden maximaliseren. In veel huizen werden "dubbele bedden" verhuurd zonder vragen te stellen, wat leidde tot veel immoraliteit.

Een brief aan de Daily Telegraph in september 1888 beschreef *Thrawl Street*, waar het *Wilmott's Lodging House* was gevestigd, als een gewelddadige buurt vol dieven en prostituees, waar zelfs agenten niet graag kwamen. In het kleine gebied tussen Baker's Row, Middlesex Street en Whitechapel Road bevonden zich niet minder dan 146 opvanghuizen, goed voor meer dan 6.000 slaappleaatsen. Mary Nichols en Annie Chapman, twee van de slachtoffers, waren vlak voor hun dood uit zo'n *lodging house* of opvanghuis gezet wegens geldgebrek. Drie slachtoffers hadden zelfs in hetzelfde opvanghuis in Flower and Dean Street verbleven, een straat die bekend stond als "de zwartste van de zwarte".

Philanthroop Hugh Edward Hoare beschreef het leven in zo'n opvanghuis in 1886: een "deputy" zat bij de ingang om het slaapgeld te innen, terwijl mensen zich verzamelden rond een vuur in een kale keuken met houten banken. Hoewel de sfeer soms familiaal leek, was

geweld nooit ver weg. Een berucht incident betrof een vrouw die de beheerder van haar opvanghuis met een mes in het gezicht stak.

De moraalridders van die tijd, zoals Henrietta Barnett en organisaties als de National Vigilance Association, ijverden voor de sluiting van deze opvanghuizen. Een petitie ondertekend door 4.000 vrouwen werd aan Queen Victoria bezorgd. Volgens de politie waren er in Whitechapel 233 opvanghuizen met 8.530 bewoners en naar schatting 1.200 prostituees. Een belangrijke hervorming volgde in 1890 met de *Housing of the Working Classes Act*. De verantwoordelijkheid voor het toezicht werd toen

overgedragen aan de *London County Council* (LCC), die strengere normen invoerde en stap voor stap begon met het sluiten van de ergste huizen. Toch duurde het nog tientallen jaren voor het systeem echt verdween. Pas in de loop van de 20e eeuw, en zeker na de Tweede Wereldoorlog, verminderde het aantal lodging houses drastisch. Door de opkomst van sociale huisvesting, verhoogde levensstandaard en publieke druk op de overheid, werden de meeste huizen gesloten of omgevormd tot geregleerde hostels of opvangcentra.

Een expliciet wettelijk verbod op lodging houses kwam er nooit, maar hun verdwijning was het gevolg van voortdurende hervorming, strengere regelgeving en structurele maatschappelijke veranderingen. Tegenwoordig bestaan ze enkel nog in gemoderniseerde vorm, bijvoorbeeld als nachtopvang voor daklozen, begeleide woonvormen voor kwetsbare groepen of goedkope hostels. In al deze vormen gelden vandaag wel duidelijke normen op vlak van veiligheid, hygiëne en toezicht, in scherp contrast met de chaotische en mensonterende omstandigheden van de lodging houses in het Londen van 1888.

Prostitutie

Prostitutie was wijdverspreid in Whitechapel. Sommige vrouwen werkten voltijds als sekswerker, anderen deden het occasioneel om te overleven. Voor veel vrouwen in Whitechapel was prostitutie echter een bittere noodzaak. Het bood een minimale kans op onderdak of een warme maaltijd. Naar schatting waren er meer dan 1.200 prostituees actief in de wijk in 1888, hoewel het werk vaak onregelmatig en gevaarlijk was. Velen deden het sporadisch, als tijdelijke oplossing. De

politie hield lijsten bij van bekende prostituees, maar het verschil tussen sekswerkers en straatarme vrouwen met incidentele klanten was flinterdun. Verscheidene Ripper-slachtoffers vielen in die laatste categorie.

In 1885 had het parlement de *Criminal Law Amendment Act* ingevoerd, die de seksuele meerderjarigheid verhoogde van 13 naar 16 jaar en mannelijke homoseksualiteit strafbaar maakte. Een interessant incident omtrent het laatste is het *Cleveland Street* schandaal. Dit schandaal brak uit in 1889, een jaar na de Jack the Ripper-moorden, toen de politie een

mannelijk bordeel ontdekte in Cleveland Street (in het westen van Londen). De zaak veroorzaakte grote opschudding omdat verschillende hooggeplaatste figuren uit de Britse elite betrokken zouden zijn geweest bij seksuele relaties met minderjarige jongens die daar als sekswerkers actief waren. Hoewel het nooit officieel werd bevestigd, werd prins Albert Victor (hij weer) impliciet genoemd in geruchten en lastercampagnes als mogelijke bezoeker van het bordeel. Er is geen concreet bewijs dat hij daadwerkelijk betrokken was, en historici beschouwen die aantijgingen als speculatief, vermoedelijk gevoed door homofobie, klassentegenstellingen en sensatiezucht van de pers. Het Cleveland Street Scandal bleef echter in het collectieve geheugen hangen als symbool van hypocrisie en moreel verval aan de top van de samenleving, en droeg bij aan de latere verdachtmakingen van Albert Victor in verband met de Ripper-affaire.

Deze Criminal Law Amendment was echter ook bedoeld om prostitutie harder aan te pakken. Maar politieoptreden bleef beperkt. Sir Charles Warren, hoofd van de Metropolitan Police, vond het efficiënter om prostitutie te beheersen dan te onderdrukken. Politieagenten werden zelden ingezet voor observatie van bordelen, en arrestaties gebeurden enkel bij klacht of met bewijsmateriaal. Prostitutie op zich was immers niet strafbaar – enkel het “solliciteren” was dat wel, wat juridisch moeilijk te bewijzen was. De zaak rond Elizabeth Cass, een onterecht voor prostitutie gearresteerde hoedenmaakster, leidde tot publieke verontwaardiging en maakte dat

agenten terughoudend werden. Hierdoor floreerde straatprostitutie in 1888 – net toen Jack the Ripper toesloeg.

De shock die volgde op de Ripper-moorden gaf nieuwe zuurstof aan bestaande puriteinse bewegingen en zogenaamde liefdadigheidsorganisaties, in sommige gevallen dubieuze waarvan men zich afvroeg of ze daadwerkelijk werden opgericht ter bescherming van de maatschappij of uit eigen winstbejag of eigenbelang. Groeperingen zoals de eerder vermelde *National Vigilance Association* en het *Salvation Army* voerden actief campagnes tegen prostitutie. Ze richtten opvangtehuizen op voor vrouwen, pleitten voor strengere wetgeving en probeerden vrouwen van de straat te halen door hen alternatieven te bieden (soms paternalistisch, soms oprechte hulpverlening).

Vanaf het einde van de 19e eeuw begonnen steeds meer vrouwen toegang te krijgen tot betaalde arbeid in de fabrieken, in de dienstensector en later in de administratieve sector. De opkomst van typistes, winkelbedienden en verpleegsters bood vrouwen legale inkomstenbronnen. Hierdoor werd prostitutie minder de "laatste optie", zeker voor jonge, alleenstaande vrouwen.

Joodse immigranten en antisemitisme

Een andere belangrijke factor in de sociale dynamiek van Whitechapel was de massale instroom van Joodse immigranten. Door Jodenvervolgingen en onderdrukking in het Russische rijk vluchtten tienduizenden Joden naar het Westen. Velen wilden doorreizen naar Amerika, maar strandden in Londen. Tegen 1911 woonden er meer dan 100.000 Joden in Groot-Brittannië, waarvan de meerderheid in Whitechapel, Spitalfields en St George's. Deze wijken veranderden in een dichtbevolkt Joods getto met synagogen, *yeshiva's*⁴ en verenigingen. Hoewel de gevestigde Joodse gemeenschap de nieuwkomers aanvankelijk steunde – onder andere via leningen zonder interest – groeide al snel de sociale en culturele kloof.

De nieuwkomers spraken Jiddisch, kleeften zich anders en introduceerden ideeën als socialisme, zionisme en vakbondswerk. Zo was Duffield's Yard, de plaats van de moord op Elizabeth Stride, zie

⁴ Joodse religieuze school waar voornamelijk onder meer Bijbelse studies worden onderwezen.

hoofdstuk III niet alleen een grauwe steeg in een overbevolkte wijk, maar ook een symbool van de vroege arbeidersstrijd die in Whitechapel ontsproot te midden van armoede, immigratie en sociale onrust. In en rond Duffield's Yard werden bijeenkomsten gehouden door vakbonden, arbeidersverenigingen en socialistische groeperingen. Hier vormden zich de eerste contouren van collectieve actie tegen de erbarmelijke werkomstandigheden en uitbuiting in de fabrieken van het East End. Voor veel arbeiders betekende Duffield's Yard een plek van verzet, solidariteit en hoop. De nabijheid van anarchistische clubs, zoals het *International Workers Educational Club* in Berner Street (later Henriques Street), versterkte dit klimaat van radicale ideeën.

De joodse aanwezigheid speelde ook een rol in het publieke debat rond de Ripper. Veel bewoners geloofden dat de dader een Jood was, mede gevoed door het vermoeden van *Assitant Commissioner* Sir Robert Anderson dat het om een "laag geboren Poolse jood" ging. Dit leidde tot spanningen en verdachtmakingen binnen de gemeenschap. Deze spanningen bereikten een hoogtepunt na de moord op Catherine Eddowes, het tweede slachtoffer van wat bekend zou worden als de "*Double Event*" in de nacht van 30 september 1888. Eddowes werd gruwelijk verminkt aangetroffen op Mitre Square, een locatie die zich net buiten Whitechapel bevond, in het gebied van de City of London. Opmerkelijk was dat een stuk van haar bebloede schort werd teruggevonden in Goulston Street, op de grens tussen de City en Whitechapel, vlakbij een doorgang naar Wentworth Dwellings, een appartementencomplex dat vooral door Joodse gezinnen werd bewoond. Boven deze plek, op een muur in de doorgang, stond een raadselachtige tekst gekrijt. Deze leidde tot grote bezorgdheid bij de politie dat het zichtbaar laten staan van de tekst tot antisemitistische taferelen en wraakacties kon leiden in Whitechapel. Uiteindelijk besloot het toenmalige hoofd van de *Metropolitan Police*, Commissioner, Sir Charles Warren, om de tekst te laten verwijderen vóór zonsopgang, zonder dat er eerst een foto werd genomen. Die beslissing blijft tot vandaag voer voor discussie: sommigen zien het als een daad van voorzichtigheid, anderen als het vernietigen van mogelijk belangrijk

bewijsmateriaal. Maar daarover later meer in het hoofdstuk dat werd gewijd aan de slachtoffers.

Media en de invloed ervan

De media speelden een sleutelrol in het vormen van het publieke beeld rond Jack the Ripper. Terwijl kwaliteitskranten zoals *The Times* en *The Telegraph* feitelijk rapporteerden, gingen sensatiekranten zoals *The Star* veel verder. *The Star* was de eerste krant die de naam “Jack the Ripper” publiceerde, wat de moordenaar een bijna mythisch karakter gaf. Het Central News Agency, eerder een distributiekantoor voor nieuws dan een krant, speelde hierbij een cruciale rol: zij verspreidden onder meer

de beruchte “Dear Boss”-brief. Terwijl *The Times* eerder conservatief en gezaghebbend was en *The Telegraph* eerder liberaal en nationaal verspreid was, was *The Star* eerder sensatiegerecht en daarom populairder bij de lagere klassen van de bevolking.

The Star was een Londense avondkrant die werd opgericht in 1888, amper enkele maanden vóór de eerste moord die aan Jack the Ripper werd toegeschreven. De krant speelde een cruciale rol in het aanwakken van de publieke hysterie rond de moorden. Het was ook *The Star* die als eerste de naam “Jack the Ripper” publiceerde, afkomstig uit de beruchte “Dear Boss”-brief die via het Central News Agency bij de redactie belandde. Door zijn sensatiezuchtige stijl, expliciete verslaggeving en tendens om theorieën en geruchten op te blazen, droeg de krant sterk bij aan het mysterie en de paniek die het East End overspoelden. De verkoopcijfers stegen spectaculair naarmate de moorden voortduurden, wat critici ertoe bracht de krant te beschuldigen van exploitatie of zelfs medeplichtigheid aan misleiding. *The Star* bleef actief tot 1960, toen het werd samengevoegd met *The Evening News*.

Sociale onlusten

Op 13 november 1887 vond er op Trafalgar Square een bloedige confrontatie plaats tussen duizenden demonstranten en een overmacht aan politie en militairen. Deze confrontatie zou later bekend worden

als *Bloody Sunday*. De betoging werd georganiseerd door socialisten, vakbonden en Ierse nationalisten om te protesteren tegen massale werkloosheid, sociale ongelijkheid en het Britse beleid in Ierland. Het bredere politieke en sociale klimaat droeg duidelijk bij aan de onrust: klassenstrijd, Iers nationalisme en diepe sociale frustraties creëerden een explosieve sfeer waarin de kloof tussen de onderklasse en de machtsstructuren onoverbrugbaar leek. De autoriteiten, onder leiding van Sir Charles Warren (dezelfde die later betrokken zou zijn bij het Jack the Ripper-onderzoek), verboden de betoging, maar duizenden mensen negeerden dit verbod. Wat volgde was een brutale charge: meer dan 1.500 politiemensen en soldaten sloegen de menigte uiteen met knuppels en bajonetten, wat leidde tot ten minste 2 doden, honderden gewonden en meer dan 200 arrestaties. De beelden van gewonde demonstranten, waaronder vrouwen en prominente

figuren als George Bernard Shaw en William Morris, veroorzaakten een golf van publieke verontwaardiging en maakten pijnlijk duidelijk hoe gespannen de sociale verhoudingen in het laat-Victoriaanse Londen waren.

Politie

De politie opereerde binnen deze gespannen context. In 1888 viel het grootste deel van Londen, waaronder Whitechapel, onder de bevoegdheid van de *Metropolitan Police*, opgericht in 1829 door Sir Robert Peel en in 1888 geleid door *Commissioner* Sir Charles Warren. Deze politiedienst – de eerste van zijn soort in Europa – werd verdeeld in divisies die elk een bepaald district bestreken en die vaak onderbemand waren en onder druk en vaak ook kritiek stonden. Whitechapel behoorde tot de H - Division. Aan de rand van het werkgebied van de Metropolitan Police bevond zich echter de *City of London Police*, die slechts een klein, centraal gebied van ongeveer één vierkante mijl bestreek. De scheidingslijn tussen beide korpsen liep dwars door Whitechapel, wat tijdens het Ripper-onderzoek tot juridische en operationele complicaties leidde. Elk district had zijn eigen bevoegdheden, administratie en hiërarchie, waardoor samenwerking soms stroef verliep.

De politieagenten – de zogenoemde *constables* of *bobbies* – droegen vanaf de jaren 1860 het iconische bolle uniform met marineblauw wollen tuniek, zilveren knopen en een hoge helm (de zgn. *custodian helmet*), die in 1863 werd ingevoerd en in 1888 reeds breed in gebruik was binnen de Metropolitan Police (al droegen agenten van de City Police een andere variant). Ze waren niet bewapend met vuurwapens, maar droegen wel een houten wapenstok (*truncheon*) en een fluitje (*whistle*) waarmee ze versterking konden oproepen. Patrouilles gebeurden te voet, met vaste routes en tijdstippen, zodat de agent op vaste tijdstippen bepaalde punten in zijn wijk moest bereiken — een systeem dat controle op stiptheid toeliet.

Binnen de Metropolitan Police bestond een strikte hiërarchie, met rangen zoals *constable*, *sergeant*, *inspector*, *chief inspector*, *superintendent*, en daarboven nog *commissioner* en *assistant commissioner*. De *Criminal*

Investigation Department (CID) was pas sinds 1878 operationeel en omvatte speurders zonder uniform die criminele onderzoeken uitvoerden, zoals het onderzoek naar Jack the Ripper. De CID moest duizenden tips, brieven en geruchten verwerken zonder over de moderne middelen van vandaag te beschikken. Frustratie, verwarring en publieke druk bepaalden het ritme van het onderzoek. In dit boek worden de Engelse politierangen bewust behouden (zoals *constable*, *inspector*, *chief inspector*) omdat hun bevoegdheden en functies niet zomaar te vertalen zijn naar ons eigen politielandschap en samen met de context ervan niet altijd overeenkomen met Nederlandstalige of hedendaagse politietermen. De betrokken functionarissen en hun rol in het Ripper-onderzoek behandel ik verder in Hoofdstuk 5: De onderzoekers en politiefunctionarissen.

In 1888 bevond de Criminal Investigation Department (CID) van de Metropolitan Police zich nog in een relatief vroege ontwikkelingsfase. De CID telde toen ongeveer 300 leden in totaal, verdeeld over het grondgebied van de Metropolitan Police in Londen. Deze leden bestonden uit *detective inspectors*, *detective sergeants* en *plain clothes constables* (rechercheurs in burgerkledij). Hoewel dit voor het gehele werkdomein gold, had het H-district vermoedelijk slechts een tiental tot een dozijn CID-rechercheurs ter beschikking, wat betekent dat er in Whitechapel

ongeveer één rechercheur was per 6.300 inwoners. De wijk telde toen naar schatting zo'n 76.000 inwoners. Dit illustreert hoe beperkt de rechnercapaciteit was in een gebied dat werd geteisterd door zware misdrijven en sociale ontwrichting.

De CID was opgericht als een afzonderlijke eenheid binnen de Metropolitan Police, ter vervanging en alternatief van de in diskrediet geraakte Detective Branch die geplaagd werd door corruptieschandalen. De structuur van de CID in 1888 was gecentraliseerd met een hoofdinspecteur (Director of CID) aan het hoofd – dat was eerst James Monro tot juni 1888, daarna Robert Anderson – en inspecteurs, sergeanten en rechercheurs die verdeeld waren over de 21 politiedivisies. Rechercheurs waren hoofdzakelijk belast met het opsporen van ernstige misdrijven. De organisatie was dus centraal geleid maar lokaal werkzaam, waarbij CID-leden vaak samenwerkten met gewone

uniformagenten. Bij uitzonderlijke dossiers, zoals het onderzoek naar Jack the Ripper, werden CID-rechercheurs van andere divisies of rechtstreeks van het hoofdkantoor bij het onderzoek betrokken. De CID ressorteerde rechtstreeks onder Scotland Yard, het hoofdkwartier van de Metropolitan Police. Scotland Yard fungeerde als het centrale zenuwcentrum voor de Londense politie en had eveneens de leiding over gespecialiseerde afdelingen zoals de CID en de latere Special Branch. Scotland Yard was oorspronkelijk gevestigd aan Great Scotland Yard, een straat nabij Whitehall in Westminster. De naam "Scotland Yard" is afkomstig van de publieke ingang van het gebouw aan deze straat, waar burgers zich konden aanmelden om aangifte te doen of informatie te verstrekken. Binnen het bredere politielandschap van het Verenigd Koninkrijk was de Metropolitan Police verantwoordelijk voor de politiezorg in het gehele gebied van Greater London, met uitzondering van de City of London, die een eigen politie had.

In 1890 verhuisde de Metropolitan Police van Great Scotland Yard naar een nieuw gebouw aan de Victoria Embankment. Vanaf toen begon men te spreken van "New Scotland Yard". De benaming bleef

behouden als herkenbare merknaam voor het hoofdkwartier van de Londense politie, ondanks latere verhuizingen.

Samenvattend kunnen we concluderen dat Whitechapel in 1888 een smeltkroes was van ellende, misdaad, hoop en wanhoop. In die context ontstond niet alleen een reeks gruwelijke moorden, maar ook een legende. Jack the Ripper was niet louter een individu, maar ook een weerspiegeling van zijn tijd en omgeving: een product van chaos, verwaarlozing en structureel falen. Het East End van Londen bevond zich m.a.w. in de jaren vóór Jack the Ripper al in een maatschappelijke crisis.

De cocktail van armoede, xenofobie, radicalisering en het volgens de publieke opinie falen van de overheden zorgde voor een explosieve situatie. In die ontvlambare context was het slechts een kwestie van tijd voor de angst, woede en mediahysterie rond een figuur als Jack the Ripper het hele sociale weefsel zou doen trillen. De geschiedenis van deze wijk was er dus één van strijd, overleven en vergeten levens – precies die levens die het meest geraakt werden toen het mes van de Ripper toesloeg.

HOOFDSTUK II

FORENSISCH ONDERZOEK IN HET LAAT VICTORIAANS TIJDPERK

In de tweede helft van de 19e eeuw begon het misdaadonderzoek langzaam te evolueren van een voornamelijk intuïtieve aanpak naar een meer systematische, wetenschappelijke methode. Als we het hebben over de oorsprong en verdere ontwikkeling en evolutie van forensisch onderzoek, kunnen wij niet omheen één van de sleutelfiguren in deze forensische revolutie, met name de Franse politiefunctionaris *Alphonse Bertillon* (1853–1914). Hij wordt algemeen beschouwd als één van de grondleggers van de moderne criminologie. Zijn invloed op de

ontwikkeling van identificatiemethoden en plaats delict-analyse was bijzonder groot, al was zijn werk in 1888 nog vrijwel onbekend of ongebruikt in Groot-Brittannië, wat de beperkingen van het onderzoek naar de Jack the Ripper-moorden scherp illustreert.

Fotoboek

In de tijd waarin Jack the Ripper leefde was het idee dat misdadigers herkenbaar zouden zijn aan uiterlijke kenmerken nog steeds sterk aanwezig. Een invloedrijk voorbeeld hiervan was het fotoboek en de reeks schetsen van criminele "types" die werden ontwikkeld binnen de context van de "criminologie" *avant la lettre*, vooral onder invloed van figuren als Cesare Lombroso in Italië en de eerder genoemde Alphonse Bertillon in Frankrijk.

Lombroso, een Italiaanse arts en antropoloog, geloofde dat criminaliteit deels aangeboren was en dat men misdadigers kon herkennen aan fysieke kenmerken, een theorie die hij het "atavisme" noemde. Hij stelde dat criminelen een terugval naar een primitiever mensentype

vertegenwoordigden. Zijn boeken waren rijkelijk geïllustreerd met tekeningen en foto's van schedels, gezichten en profielen, die volgens hem bepaalde criminele neigingen verraadden.

Deze criminele types werden vaak gecategoriseerd op basis van gezichtsvorm (vierkant, langwerpig, breed voorhoofd), kaakstructuur (prominente onderkaak), oorvorm, stand van de ogen, en zelfs zaken als een schuine neus of asymmetrisch gezicht. Men dacht bijvoorbeeld dat zakkenrollers eerder kleine, nerveuze gezichten hadden, terwijl moordenaars brede kaken en diepe oogkassen vertoonden. Ook afkomst, geslacht en sociale klasse speelden impliciet of expliciet mee in deze stereotypering. Mensen van buitenlandse of Joodse afkomst werden vaak verdacht gemaakt op basis van uiterlijke kenmerken en afwijken van het "Angelsaksisch ideaal". Dit is een duidelijk voorbeeld van een laat Victoriaanse vorm van *ethnic profiling* en lijkt in onze huidige maatschappij ondenkbaar. Maar in het tijdperk van Jack the Ripper was dit (jammer genoeg) heel normaal.

Bertillonage

In Frankrijk ontwierp Alphonse Bertillon zijn “*signalement anthropométrique*” of *Bertillonage*, een systeem dat foto's (voor- en zijaanzicht) combineerde met exacte lichaamsmetingen. Naast dit systeem werden ook portretboeken aangelegd, waarin mugshots en schetsen van verschillende soorten criminelen werden gebundeld, bedoeld voor gebruik door politie en gerechtelijke instanties. Deze boeken dienden zowel als herkenningsmiddel als om het idee te versterken dat criminaliteit objectief te identificeren viel.

Hoewel deze praktijk achterhaald en wetenschappelijk betwist is, geeft het een uniek inzicht in de mentale wereld van justitie en politie rond 1888, waarin uiterlijk nog als een betrouwbare indicator werd beschouwd voor morele en gedragsmatige afwijking. In het onderzoek naar Jack the Ripper werd deze benadering dan ook indirect weerspiegeld in de pogingen om een daderprofiel op te stellen op basis van fysieke observaties, gedragspatronen en maatschappelijke vooroordelen.

Bertillon ontwikkelde in de vroege jaren 1880 met het systeem van “*Bertillonage*”, een methode waarbij verdachten werden geïdentificeerd op basis van precieze lichamelijke metingen (zoals hoofdomtrek, armen- en beenlengte) en uiterlijke kenmerken (zoals littekens, oortvormen of oogkleur). Hij combineerde dit met nauwkeurige signalementen en gestandaardiseerde identiteitsfoto's (de zogeheten “mugshots”), genomen in vooraanzicht en zijaanzicht onder gelijke omstandigheden. Hoewel revolutionair, werd dit systeem pas later internationaal overgenomen.

In Londen in 1888 beschikte de politie nog niet over een vergelijkbaar registratiesysteem, wat betekende dat verdachten vaak enkel op naam of vage beschrijving werden herkend, wat leidde tot verwarring, verkeerde aanhoudingen en oncontroleerbare geruchten.

Een andere vooruitstrevende innovatie van Bertillon was het gebruik van forensische fotografie en plaats delict-documentatie. Hij pleitte ervoor om misdaadsites zorgvuldig te meten, te fotograferen en in kaart te brengen – inclusief de positie van het slachtoffer. Zijn

methodiek liet toe om later de toedracht van een misdrijf te reconstrueren. In het Jack the Ripper-onderzoek gebeurde dit niet: er werden geen foto's genomen van de moordplaatsen, slachtoffers werden snel afgevoerd en sporen werden zelden veiliggesteld. Elke misdaadscène werd haastig behandeld, deels onder publieke druk en uit angst voor sociale onrust. Hierdoor gingen mogelijk belangrijke aanwijzingen verloren.

Wat forensisch onderzoek betreft, beschikte de Londense politie in 1888 enkel over autopsies, getuigenverklaringen en observatieverslagen. Er was nog geen gebruik van vingerafdrukken – die werden pas vanaf 1901 ingevoerd bij Scotland Yard – en ook bloedgroepanalyse of DNA-sporen bestonden nog niet. Sporen zoals haren, vezels, modder of zelfs handgeschreven brieven werden doorgaans niet systematisch onderzocht.

Autopsies

Hoewel lijkschouwingen wel werden uitgevoerd door ervaren artsen zoals Dr. Rees Llewellyn en Dr. George Phillips, beperkten deze zich tot medische waarnemingen en eenvoudige tijds- en doodsoorzaken, zonder moderne laboratoriumanalyse. Onderzoeken verliepen traag,

getuigen werden vaak informeel verhoord en verhoren werden zelden volledig opgetekend.

In het Londen van 1888 werden autopsies – of post-mortem onderzoeken – uitgevoerd volgens de medische standaarden van die tijd, die weliswaar steeds verfijnder werden, maar nog niet het niveau van moderne forensische geneeskunde bereikten. Toch kende men in de tweede helft van de 19e eeuw al het onderscheid tussen externe en inwendige autopsies, en beide vormen werden in het onderzoek naar de slachtoffers van Jack the Ripper ook toegepast.

Een externe autopsie bestond uit een visuele inspectie van het lichaam aan de buitenkant. Men noteerde uiterlijke verwondingen, tekenen van geweld, letsels, eventuele bloedingen, blauwe plekken, wurgsporen, toestand van de kleding, en andere zichtbare kenmerken. Dit soort onderzoek vond vaak ter plaatse plaats of in het mortuarium en werd beschouwd als de eerste stap in het onderzoek naar de doodsoorzaak.

Een inwendige autopsie ging verder en hield in dat het lichaam werd opengesneden om de organen te inspecteren. Hierbij onderzocht de lijkschouwer of arts de toestand van het hart, de longen, de maaginhoud (om bijvoorbeeld het tijdstip van overlijden te bepalen), de baarmoeder bij vrouwelijke slachtoffers, en in het geval van de Ripper-slachtoffers ook of er organen ontbraken (zoals de baarmoeder of nier). Inwendige autopsies werden meestal uitgevoerd in een lokaal mortuarium of een hospitaalruimte met beperkte uitrusting. In Whitechapel waren er verschillende mortuaria, zoals dat aan Old Montague Street, waar Mary Ann Nichols werd naartoe gebracht, of Golden Lane, waar Catherine Eddowes werd onderzocht.

De persoon die toezicht hield op het hele proces was de *coroner* – een functie met diepe historische wortels in het Britse rechtssysteem. In 1888 was de *coroner* een jurist (soms met medische kennis) die verantwoordelijk was voor het onderzoek naar onnatuurlijke overlijdens. De *coroner* leidde het gerechtelijk onderzoek, het zogeheten inquest, waarbij een jury werd opgeroepen om te beslissen over de doodsoorzaak. De *coroner* nam getuigenverhoren af, liet autopsies uitvoeren door een arts (meestal een lokale districtsdokter), en presenteerde de medische en feitelijke gegevens aan de jury. In het geval

van de Ripper-moorden waren onder meer Dr. Wynne Edwin Baxter en Dr. Roderick Macdonald actieve *coroners* die het onderzoek coördineerden.

Hoewel autopsies in 1888 dus zowel extern als intern uitgevoerd werden, was er nog geen sprake van standaardisatie, moderne sporenanalyse of bewaring van DNA-materiaal. Toch vormden deze onderzoeken de ruggengraat van het moordonderzoek, en veel informatie over de aard van de Ripper-moorden – zoals de volgorde van snijwonden of het ontbreken van bepaalde organen – is enkel dankzij deze lijkschouwingen bewaard gebleven.

De situatie bij de Metropolitan Police – onder leiding van Scotland Yard – weerspiegelde de stand van zaken van de tijd: men vertrouwde op ouderwetse methoden, instinct, netwerken van informanten en patrouilles. Brieven die naar de politie of pers werden gestuurd, zoals